

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه آموزش و ترویج کشاورزی
دفتر توسعه فعالیت‌های کشاورزی زنان روستایی و عشایری

دستورالعمل اجرایی برنامه عملیاتی سال ۱۴۰۲ توانمندسازی زنان روستایی و عشایری

تابستان ۱۴۰۲

مقدمه

با توجه به گستردگی فعالیت‌های حوزه زنان روستایی و عشایری و روند کلی برنامه‌ها و پروژه‌های دفتر توسعه فعالیت‌های کشاورزی زنان روستایی و عشایری، برنامه عملیاتی بر اساس سیاست‌ها و ماموریت‌های دفتر توسعه فعالیت‌های کشاورزی زنان روستایی و عشایری و نیاز سنجی انجام شده از استان‌ها برای سال ۱۴۰۲ تدوین و به استان‌ها ارسال شد. به منظور اجرای بهینه این برنامه دستورالعمل اجرای طرح‌ها و پروژه‌ها به طور مجزا تهیه شده و در اختیار همکاران استان قرار می‌گیرد. علاوه بر آن یک دستورالعمل کلی نیز برای نحوه هزینه کرد اعتبارات ملی و همچنین معرفی زیر پروژه‌ها به شرح زیر تهیه شده است.

محور	عنوان برنامه / طرح / فعالیت	توضیحات	نحوه هزینه کرد اعتبارات ملی
ظرفیت سازی در جوامع محلی	شناسایی و انتخاب زنان تسهیلاتگر توسعه روستایی و عشایری	این طرح با توجه به دستورالعمل اجرایی طرح که به پیوست می‌باشد اجرا می‌شود.	اعتبارات تخصیص داده شده جهت هزینه ایاب و ذهاب، برگزاری جلسات توجیهی در روستا، برگزاری جلسه انتخاب تسهیلاتگر - هزینه پذیرایی جلسات، وسایل کمک آموزشی می‌باشد.
	آموزش و توانمند سازی زنان تسهیلاتگر توسعه روستایی و عشایری	آموزش و توانمند سازی تسهیلاتگران با توجه به سرفصل‌های ارائه شده در دستورالعمل اجرایی طرح انجام می‌شود.	اعتبارات تخصیص داده شده برای هزینه ایاب و ذهاب، حق التدریس استاد، پذیرایی دوره، بازدیدهای ترویجی و تهیه وسایل کمک آموزشی می‌باشد
نهادسازی	ایجاد و توسعه صندوق‌های اعتبارات خرد زنان روستایی و عشایری، شهرستانی و استانی	این طرح شامل دو پروژه ایجاد صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی و عشایری و ایجاد صندوق‌های حمایت از سرمایه گذاری بخش کشاورزی (صندوق‌های شهرستانی) می‌باشد که بر اساس دستورالعمل اجرایی طرح که به پیوست می‌باشد، اجرا می‌شود.	اعتبار تخصیص داده شده ایاب و ذهاب، برگزاری جلسات توجیهی در روستا، برگزاری جلسه انتخاب مدیرعامل - هزینه پذیرایی جلسات، وسایل کمک آموزشی و بازدیدهای ترویجی می‌باشد.
	آموزش اعضا و ارکان صندوق‌های اعتبارات خرد زنان روستایی و عشایری	شامل آموزش‌های ارکان و اعضا بر اساس سرفصل‌های ارائه شده در دستورالعمل اجرایی طرح می‌باشد	اعتبارات تخصیص داده شده برای هزینه ایاب و ذهاب، حق التدریس استاد، پذیرایی دوره، بازدیدهای ترویجی و تهیه وسایل کمک آموزشی می‌باشد
	توسعه بازار	توسعه بازار شامل: برگزاری نمایشگاه‌ها، جشنواره‌ها، بازار مجازی، بازارهای محلی می‌باشد	آموزش، برندسازی، اجاره غرفه، هزینه ورود به بازارهای مجازی، پذیرایی دوره‌های آموزشی، برگزاری جشنواره تخصصی کشاورزی، ایاب و ذهاب
	آموزش و توانمندسازی زنان روستایی و عشایری در کارآفرینی و توسعه کسب و کار	شامل تربیت مربی کارآفرینی و آموزش زنان روستایی و عشایری با توجه به سرفصل‌های ارائه شده در دستورالعمل اجرایی می‌باشد	اعتبارات تخصیص داده شده برای هزینه ایاب و ذهاب، حق التدریس استاد، پذیرایی دوره، بازدیدهای ترویجی و تهیه وسایل کمک آموزشی می‌باشد
کار آفرینی و توسعه کسب و کارهای زنان روستایی و عشایری	ایجاد سایت تولید گیاهان دارویی	منظور از سایت، محلی است که در آن علاوه بر ارائه آموزش‌های تخصصی و عملی به زنان روستایی و عشایری یک فعالیت اقتصادی شکل می‌گیرد.	اعتبارات تخصیصی صرف تامین نهاده، تهیه ابزار و تجهیزات مورد نیاز، هزینه آزمون آب و خاک و محصول در صورت نیاز، هزینه تامین نهاده‌های بیولوژیک، خرید بذر یا نشا می‌باشد.
	ایجاد سایت اجرای طرح تولید محصول گواهی شده و استاندارد	منظور از سایت، محلی است که در آن علاوه بر ارائه آموزش‌های تخصصی و عملی به زنان روستایی و عشایری منجر به دریافت گواهی محصول و یا انجام فرآیند دریافت گواهی استاندارد می‌شود.	هزینه‌های آزمون آب و خاک، هزینه‌های آزمون محصول، هزینه تامین نهاده‌های بیولوژیک و سایر هزینه‌های مرتبط با دریافت گواهی استاندارد می‌باشد
	ارائه خدمات آموزشی و ترویجی به زنان روستایی و عشایری برای اجرای پروژه‌های تخصصی و اشتغالزای	آموزش بر اساس سرفصل‌های مشخص شده در دستورالعمل اجرایی طرح‌ها و پروژه‌ها می‌باشد. طرح‌ها و پروژه‌های تخصصی شامل: پرورش طیور، دام سبک، تولید سبزی و صیفی در باغچه‌های کوچک و خانگی، گیاهان دارویی، تولید محصولات گواهی شده و استاندارد، تولید فرآورده‌های زنبور عسل، تولید کمپوست، تبدیل و فرآوری تولیدات کشاورزی، تولید و کاشت نهال و سایر پروژه‌های اشتغالزای می‌باشد	اعتبارات تخصیص داده شده برای هزینه ایاب و ذهاب، حق التدریس استاد، پذیرایی دوره، بازدیدهای ترویجی و تهیه وسایل کمک آموزشی می‌باشد

ایجاد سایت آموزشی - ترویجی اجرای پروژه‌های تخصصی و اشتغالزا	این سایت به‌عنوان مکان تولیدی زنان روستایی و عشایری که مخاطبان پس از گذراندن آموزش های لازم ، مشغول به فعالیت تولیدی و اشتغالزا به عنوان یک کسب و کار هستند.	اعتبارات تخصیص داده شده برای ایجاد سایت ، جهت تامین نهاده‌ها، ابزار و تجهیزات مورد نیاز سایت می‌باشد
ایجاد سایت کاهش ضایعات کشاورزی و خانگی و تولید کمپوست خانگی	این سایت به‌عنوان مکان تولیدی زنان روستایی و عشایری که مخاطبان پس از گذراندن آموزش های لازم ، مشغول به فعالیت تولید کمپوست به عنوان یک کسب و کار هستند.	اعتبارات تخصیص داده شده برای ایجاد سایت ، جهت تامین نهاده‌ها، ابزار و تجهیزات مورد نیاز سایت می‌باشد
ایجاد سایت تبدیل و فرآوری محصولات کشاورزی	این سایت به‌عنوان مزارع تولیدی زنان روستایی و عشایری که مخاطبان پس از گذراندن آموزش های لازم ، مشغول به فعالیت تبدیل و فرآوری تولیدات کشاورزی به‌عنوان یک کسب و کار هستند.	اعتبارات تخصیص داده شده برای ایجاد سایت ، جهت تامین نهاده‌ها، ابزار و تجهیزات مورد نیاز سایت می‌باشد
ایجاد سایت توسعه گلخانه‌های کوچک مقیاس	این سایت به‌عنوان مزارع تولیدی زنان روستایی و عشایری که مخاطبان پس از گذراندن آموزش های لازم ، مشغول به فعالیت تولید محصولات گلخانه‌ای به عنوان یک کسب و کار هستند.	اعتبارات تخصیص داده شده برای ایجاد سایت ، جهت تامین نهاده‌ها، ابزار و تجهیزات مورد نیاز سایت می‌باشد
ایجاد سایت تکمیل زنجیره ارزش نوغانداری	تکمیل زنجیره ارزش نوغانداری شامل: کاشت نهال توت و توسعه توستان‌ها، ایجاد تلتبارهای طبقاتی، ایجاد کارگاه‌های تبدیل پيله به نخ و منسوجات می‌باشد.	اعتبارات تخصیص داده شده مربوط به ایجاد سایت، جهت خرید نهال توت، جعبه تخم نوغان، قیچی باغبانی، وسایل ضدعفونی پرورش کرم ابریشم، دماسنج، رطوبت سنج ، ایجاد یا تجهیز تلتبارهای طبقاتی و دستگاه نخ ریزی و می‌باشد.
ارائه خدمات آموزش و ترویجی به زنان روستایی و عشایری در امور نوغانداری	شامل آموزش کاشت درخت ، تکمیل زنجیره ارزش، نوغانداری و پرورش کرم ابریشم می‌باشد	اعتبارات تخصیص داده شده برای هزینه ایاب و ذهاب، حق التدریس استاد، پذیرایی دوره، بازدیدهای ترویجی و تهیه وسایل کمک آموزشی می‌باشد
ایجاد سایت تولید فرآورده‌های زنبور عسل	این سایت به‌عنوان مزارع تولیدی زنان روستایی و عشایری که مخاطبان پس از گذراندن آموزش های لازم ، مشغول به فعالیت پرورش زنبور عسل و استحصال فرآورده‌های آن به عنوان یک کسب و کار هستند.	اعتبارات تخصیص داده شده برای ایجاد سایت ، جهت تامین نهاده‌ها، ابزار و تجهیزات مورد نیاز سایت می‌باشد
ایجاد سایت پرورش طیور و ماکیان	این سایت به‌عنوان مزارع تولیدی زنان روستایی و عشایری که مخاطبان پس از گذراندن آموزش های لازم ، مشغول به فعالیت پرورش طیور و سایر ماکیان به عنوان یک کسب و کار هستند . .	اعتبارات تخصیص داده شده برای ایجاد سایت ، جهت تامین نهاده‌ها، ابزار و تجهیزات مورد نیاز سایت می‌باشد
ایجاد سایت پرورش دام سبک	این سایت به‌عنوان مزارع تولیدی زنان روستایی و عشایری که پس از گذراندن آموزش های لازم ، مشغول به فعالیت پرورش گوسفند و یا بز به عنوان یک کسب و کار هستند .	اعتبارات تخصیص داده شده برای ایجاد سایت ، جهت تامین نهاده‌ها، ابزار و تجهیزات مورد نیاز سایت می‌باشد
ایجاد سایت کاشت و تولید نهال	این سایت به‌عنوان مزارع تولیدی زنان روستایی و عشایری که مخاطبان پس از گذراندن آموزش های لازم ، مشغول به فعالیت تولید نهال به عنوان یک کسب و کار هستند.	اعتبارات تخصیص داده شده برای ایجاد سایت ، جهت تامین نهاده‌ها، ابزار و تجهیزات مورد نیاز سایت می‌باشد
سایت توانمند سازی زنان روستایی و عشایری برای ایجاد و توسعه اشتغال	این سایت به‌عنوان مکان تولیدی زنان روستایی و عشایری که مخاطبان پس از گذراندن آموزش های لازم ، مشغول به فعالیت تولیدی و اشتغالزا به عنوان یک کسب و کار هستند.	اعتبارات تخصیص داده شده برای ایجاد سایت ، جهت تامین نهاده‌ها، ابزار و تجهیزات مورد نیاز سایت می‌باشد
آموزش و توانمندسازی زنان روستایی و عشایری برای ایجاد و توسعه اشتغال	این طرح شامل تمام فعالیت‌هایی می‌باشد که استان‌ها برای ایجاد اشتغال با توجه به ظرفیت و پتانسیل استان خود اجرا می‌نمایند	اعتبارات تخصیص داده شده برای هزینه ایاب و ذهاب، حق التدریس استاد، پذیرایی دوره و تهیه وسایل کمک آموزشی می‌باشد
آموزش و توانمندسازی زنان در حوزه‌های تخصصی کشاورزی و بازدیدهای ترویجی	در این بخش آموزش‌های مختلف تخصصی و فنی به منظور اطلاع‌رسانی و آگاهی بخشی به زنان روستایی و عشایری ارائه می‌شود این آموزش‌ها شامل بازدیدهای ترویجی برای زنان روستایی و عشایری نیز می‌باشد.	اعتبارات تخصیص داده شده برای هزینه ایاب و ذهاب، حق التدریس استاد، پذیرایی دوره، بازدیدهای ترویجی و تهیه وسایل کمک آموزشی می‌باشد

نکات قابل توجه:

- ۱- با توجه به حساسیت‌هایی که برای ارزیابی شاخص‌های عملکرد جشنواره شهید رجایی وجود دارد و همچنین لزوم تکمیل بانک اطلاعاتی، تکمیل فرم‌های ارزیابی در پایان دستورالعمل‌ها با دقت و جزئیات ذکر شده انجام شود. سایر مستندات از قبیل عکس و اسکن فرم‌ها در قالب یک فایل دسته بندی و ارسال شود.
- ۲- یکی از مشکلات گزارشات دریافتی از استان‌ها بی توجهی به سنجه‌های ذکر شده در فرم‌ها می‌باشد که جمع بندی گزارشات و تحلیل آنرا با مشکل مواجه می‌نماید لذا تاکید می‌شود در تکمیل گزارش به واحد اندازه گیری (سنجه) توجه شود.
- ۳- از دیگر مشکلات گزارشات دریافتی از استان عدم تفکیک دوره‌های حضوری و مجازی هست. بنابر این لازم است به منظور ارائه گزارش واقعی عملکرد، دوره‌های آموزشی به تفکیک مجازی و حضوری بودن قید شود.
- ۴- فرم گزارش گیری ادواری علاوه بر فرم جزئیات اجرای طرح هر سه ماه یکبار تکمیل و به این دفتر ارسال شود.
- ۵- در تحلیل گزارشات به مباحث اثربخشی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی اجرای طرح از قبیل تاثیر در ارتقای بهره‌وری مصرف آب، کاهش استفاده از نهاده‌های شیمیایی، ایجاد اشتغال، صرفه‌جویی در هزینه‌ها، افزایش سرمایه در گردش، جذب تسهیلات و منابع مالی و... اشاره شود.
- ۶- برنامه عملیاتی زنان عشایری امسال همراه با برنامه عملیاتی زنان روستایی به استان‌ها اعلام شده تا ضمن اینکه در جریان برنامه‌های آنان قرار می‌گیرند در مواقعی که نیاز به همکاری و همراهی می‌باشد با کارشناسان امور عشایر همکاری نمایند.